

การพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีโดยอาศัย Ligand Binding Domain ของเอสโตรเจนรีเซพเตอร์แอลฟา

Development of Estrogenic Activity Assay Based on Ligand Binding Domain of Estrogen Receptor Alpha

พิมพ์ชนก ศรีสุข^{1*} และ สินีนาฏ สิริ²

Pimchanok Srisuk and Sineenat Siri

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาชีวเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาชีววิทยา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

This research is aimed to develop the easy and fast estrogenic activity assay, based on a specific competitive binding to ligand binding domain of estrogen receptor alpha (LBD-ER α) between the tested estrogenic activity compounds and the standard estradiol labeled with fluorescent dye. LBD-ER α DNA of 1,035 bp was synthesized from extracted RNA of MCF-7 cells in a reverse transcription – polymerase chain reaction (RT-PCR). Amplified DNA was ligated to pPP-30 UA plasmid vector using TA cloning technique, prior to a transformation into *Escherichia coli* M13 (pREP4) and positive clone selection. Recombinant plasmid DNA sequence was confirmed before used for protein induction. Purified LBD-ER α recombinant protein was approximately 40 kDa. For estrogenic activity assay, LBD-ER α recombinant protein was immobilized on each well of 96well Immuno Plate Surface Maxibindig (1.23 μ mol/well). Efficacy of the assay was performed by incubating with fixed amount of the standard estradiol labeled with fluorescent dye and subsequently competing with various concentrations of standard estradiol. Results showed that the developed assay was sensitive to the standard estradiol as low as 10⁻⁹ M.

Keyword: *estrogenic activity, estrogen receptor alpha, detection assay*

บทคัดย่อ

ในงานวิจัยนี้ต้องการพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีที่ง่ายและรวดเร็ว โดยอาศัยหลักการของการแย่งจับอย่างจำเพาะต่อโปรตีนเอสโตรเจนรีเซพเตอร์แอลฟาในบริเวณ ligand binding domain (LBD-ER α) ระหว่างสารทดสอบที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีและสาร เอสตราไดโอลมาตรฐานที่ติดฉลากด้วยสารเรืองแสง โดยได้สังเคราะห์ดีเอ็นเอ LBD-ER α ขนาด 1,035 คู่เบส จากอาร์เอ็นเอที่สกัดจากเซลล์ MCF-7 ในปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอร์เรสแบบผันกลับ (reverse transcription – polymerase chain reaction, RT-PCR) และเชื่อมดีเอ็นเอที่สังเคราะห์ได้กับพลาสมิดพาหะ pPP-30 UA ด้วยเทคนิค TA cloning ก่อนนำเข้าแบคทีเรีย *Escherichia coli* M13 (pREP4) และคัดเลือกแบคทีเรียโคลนที่ได้รับพลาสมิดรีคอมบิแนนท์ ซึ่งได้ตรวจสอบความถูกต้องลำดับเบส เมื่อกระตุ้นการผลิตและแยกบริสุทธิ์โปรตีน พบว่าได้โปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α มีขนาดประมาณ 40 กิโลดาลตัน ในการทำชุดตรวจวิเคราะห์แอกติวิตี

ของสารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตี ได้ตรึงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ปริมาณ 1.23 ไมโครโมลต่อช่องของ 96well Immuno Plate Surface Maxibindig จากนั้นทดสอบประสิทธิภาพของชุดตรวจวิเคราะห์โดยบ่มกับสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ติดฉลากด้วยสารเรืองแสงในปริมาณที่เท่ากัน และทำการแข่งขันด้วยสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ความเข้มข้นต่างๆ ผลการศึกษาพบว่าชุดตรวจวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความไวในการตรวจวิเคราะห์สารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ 10^{-9} โมลาร์

คำสำคัญ: เอสโตรเจนิกแอคติวิตี, เอสโตรเจนรีเซพเตอร์แอลฟา, การตรวจวิเคราะห์

บทนำ

นอกจากฮอร์โมนเอสโตรเจนแล้ว ยังพบว่ามีสารสังเคราะห์โดยมนุษย์และพืชอีกหลายชนิดที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตี ซึ่งสารเหล่านี้เรียกว่า ซีโนเอสโตรเจน (xenoestrogens) และไฟโตเอสโตรเจน (phytoestrogens) ตามลำดับ สารไฟโตเอสโตรเจนเหล่านี้มีโครงสร้างบางส่วนคล้ายกับฮอร์โมนเอสโตรเจน ทำให้สามารถจับกับเอสโตรเจนรีเซพเตอร์ (estrogen receptor, ER) มีกลไกการทำงานและออกฤทธิ์ได้เช่นเดียวกับฮอร์โมนเอสโตรเจน (Hartman et al., 2009) ในประเทศไทยเนื่องจากพืชสมุนไพรหลายชนิดมีสรรพคุณที่อาจเกี่ยวข้องกับสารไฟโตเอสโตรเจน จึงได้รับความสนใจในการศึกษาและนำไปพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การใช้เป็นส่วนประกอบในเวชสำอางและอาหารเสริม นอกจากนี้ยังพบว่าสารไฟโตเอสโตรเจนจากสมุนไพรบางชนิด เช่น กวาวเครือขาว มีฤทธิ์ในการยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งเต้านม ตลอดจนสามารถช่วยเพิ่มมวลกระดูกและป้องกันภาวะกระดูกพรุนในหนูทดลองเพศเมียได้ (Cherdshewasart et al., 2007) ดังนั้นสารไฟโตเอสโตรจึงได้รับความสนใจในการพัฒนาเป็นยาอีกด้วย เนื่องจากพืชและพืชสมุนไพรมีความหลากหลายอย่างมากในประเทศ จึงมีความต้องการชุดตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตีที่ง่ายและรวดเร็วเพื่อใช้ในการตรวจวิเคราะห์เบื้องต้น

วิธีตรวจวิเคราะห์สารไฟโตเอสโตรเจนมีหลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคโครมาโทกราฟีของเหลวสมรรถนะสูง (high performance liquid chromatography, HPLC) (Rybak et al., 2008) เพื่อแยกองค์ประกอบของสารตัวอย่างและเปรียบเทียบกับสารมาตรฐาน ซึ่งมีความไวในการตรวจวิเคราะห์สูง แต่มีวิธีการที่ซับซ้อนและสามารถวิเคราะห์ได้เฉพาะสารที่สารมาตรฐานเปรียบเทียบกับเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เซลล์ทดสอบ ได้แก่ การใช้ yeast estrogen screen assay (Xu et al., 2010) ซึ่งเป็นการใช้เซลล์ยีสต์คัดแปลงพันธุกรรมเพื่อตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตี และการวัดการเจริญของเซลล์ (Cherdshewasart et al., 2008) ซึ่งเป็นการวัดจำนวนของเซลล์ที่เพิ่มขึ้นเมื่อได้รับสารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตี ทั้งสองวิธีนี้ทำได้ง่าย แต่มีข้อจำกัดคือต้องใช้เวลาหลายวันในการวิเคราะห์ผล จากข้อจำกัดของแต่ละวิธี จึงมีความต้องการวิธีวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตีที่ง่ายและให้ผลการวิเคราะห์ที่รวดเร็ว

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาวิธีการตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตีที่ง่ายและรวดเร็ว โดยอาศัยหลักการของการแข่งขันอย่างจำเพาะต่อโปรตีนเอสโตรเจนรีเซพเตอร์แอลฟาในบริเวณ ligand binding domain (LBD-ER α) ระหว่างสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ติดฉลากด้วยสารเรืองแสง และสารทดสอบที่มีเอสโตรเจนิกแอคติวิตี

วิธีวิจัย

การโคลนยีนและผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α

สกัดอาร์เอ็นเอจากเซลล์ MCF-7 ด้วยสาร Trizol® reagent (Invitrogen, USA) นำมาทำปฏิกิริยาถอดรหัสแบบผันกลับ (reverse transcription) เพื่อสังเคราะห์ cDNA โดยปฏิกิริยาประกอบอาร์เอ็นเอ 1 ไมโครกรัม, oligo(dT) 200 นาโนกรัม และ dNTP 0.5 มิลลิโมลาร์ บ่มที่ 65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 นาที จากนั้นเติม 1x First-Stand

Buffer, DTT 5 ไมโครโมลาร์ และ SuperScript™ III Reverse transcriptase 10 ยูนิต บ่มที่ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1.5 ชั่วโมง จากนั้นนำ cDNA ที่ได้มาเป็นต้นแบบเพื่อเพิ่มจำนวนดีเอ็นเอ LBD-ER α ด้วยปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอร์เรส (polymerase chain reaction, PCR) โดยปฏิกิริยาประกอบด้วย cDNA 0.5 ไมโครกรัม, 1x PCR buffer, แมกนีเซียมคลอไรด์ 2.5 มิลลิโมลาร์, ไพริเมอร์ hER1-U (5'-AAA GGT GGG ATA CGA AAA GAC-3') 0.2 ไมโครโมลาร์, ไพริเมอร์ hER1-L (5'-TCA GAC TGT GGC AGG GAA AC-3') 0.2 ไมโครโมลาร์ และ Taq DNA polymerase 0.25 หน่วย โดยให้ปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอร์เรสประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ใช้อุณหภูมิที่ 94 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 นาที ขั้นตอนที่ 2 จำนวน 30 รอบ โดยใช้อุณหภูมิที่ 94 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 วินาที อุณหภูมิที่ 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 วินาที และอุณหภูมิที่ 72 องศาเซลเซียส ขั้นตอนที่ 3 ใช้อุณหภูมิที่ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 นาที ศึกษาแบบแผนของดีเอ็นเอบนที่สังเคราะห์ได้บน 0.8 % อะกาโรสเจล

ดีเอ็นเอที่สังเคราะห์ได้ถูกนำไปเชื่อมกับพลาสมิดพาหะ pPP-30 UA ด้วยเทคนิค TA cloning เพื่อให้ได้พลาสมิดรีคอมบิแนนท์ pPP-LBD-ER α และนำเข้าเซลล์แบคทีเรีย *E. coli* M13 (pREP4) แบคทีเรียโคลนถูกคัดเลือกบนอาหารแข็งที่มียาปฏิชีวนะแอมพิซิซิลิน 50 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร และกานาไมซิน 50 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร หลังจากตรวจสอบลำดับเบสของพลาสมิดรีคอมบิแนนท์แล้ว กระตุ้นการผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ด้วย isopropyl β -D-1-thiogalactopyranoside (IPTG) ความเข้มข้น 1 มิลลิโมลาร์ แล้วแยกบริสุทธิ์โปรตีนรีคอมบิแนนท์ดังกล่าวโดยวิธีของ Singh และ Panda (Singh and Panda, 2005) และศึกษาแบบแผนของโปรตีนรีคอมบิแนนท์ที่ได้บน 15% SDS-PAGE

การตรึงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ลงบน 96 well Immuno plate

ตรึงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ปริมาณ 1.23 ไมโครโมล ลงใน 96 well Immuno plate surface maxibindig (SPL life sciences, USA) บ่มที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 12 ชั่วโมง จากนั้นป้องกันการจับของลิแกนด์กับพื้นผิวของเพลทด้วย 10 มิลลิกรัม/มิลลิลิตรของโปรตีนมาตรฐาน ซีรัมอัลบูมิน (bovine serum albumin; BSA) บ่มที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ล้างโปรตีนที่เหลือจากการตรึงด้วย 1x phosphate buffered saline (PBS) 3 ครั้ง

การทดสอบวิธีตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีโดยอาศัย LBD-ER α

นำเพลทที่ตรึงด้วย LBD-ER α มาทดสอบประสิทธิภาพในการตรวจวิเคราะห์สารเอสตราไดออลมาตรฐาน โดยบ่มเพลทกับสารละลายเอสตราไดออลที่ติดฉลากด้วยสารเรืองแสง (β -Estradiol 6-(O-carboxymethyl)oxime: BSA fluorescein isothiocyanate conjugate; E2-FITC) ปริมาณ 100 นาโนโมล ที่ 37 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 45 นาที ล้าง E2-FITC ที่เหลือจับด้วย 1x PBS 3 ครั้ง จากนั้นเติมสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ความเข้มข้นต่างๆ ตั้งแต่ 10^{-15} - 10^{-1} โมลาร์ จากนั้นวัดปริมาณของ E2-FITC ที่เหลือจับกับ LBD-ER α ด้วยเครื่อง fluorescent microplate reader (Gemini™ EM Fluorescence Microplate Reader, US)

ผลการวิจัย

การโคลนยีนและผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α

ในการโคลนยีนและผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ได้สกัดอาร์เอ็นเอจากเซลล์ MCF-7 เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการสังเคราะห์ cDNA จากนั้นสังเคราะห์ดีเอ็นเอของ LBD-ER α ด้วยปฏิกิริยาลูกโซ่พอลิเมอร์เรส ผลการศึกษาพบว่าสามารถสังเคราะห์ดีเอ็นเอ LBD-ER α ขนาด 1,035 คู่เบสซึ่งสอดคล้องกับขนาดที่คำนวณได้ (รูปที่ 1ก) จากนั้นนำดีเอ็นเอ LBD-ER α ไปเชื่อมกับ pPP-30 UA เพื่อให้ได้พลาสมิดให้ได้พลาสมิดรีคอมบิแนนท์ pPP-LBD-ER α และนำเข้าเซลล์แบคทีเรีย เมื่อทำการกระตุ้นแบคทีเรีย เป้าหมายด้วย IPTG พบว่าสามารถกระตุ้นให้ผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ที่ขนาดประมาณ 40 kDa (รูปที่ 1ข) แม้ว่าโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ที่ผลิตได้จะละลายน้ำได้ต่ำ แต่สามารถแยกบริสุทธิ์จากโปรตีนดังกล่าวได้โดยอาศัยวิธีการแยกบริสุทธิ์ที่ใช้สารละลายที่มียูเรียเป็นองค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์ลำดับเบสของพลาสมิดรีคอมบิแนนท์ pPP-LBD-ER α ด้วยเทคนิค DNA sequencing แสดงในรูปที่ 2 พบว่าลำดับเบสของ LBD-ER α มีความถูกต้องเมื่อเปรียบเทียบกับฐานข้อมูล Genbank และดีเอ็นเอ LBD-ER α เชื่อมต่อกับ pPP-30 UA ในตำแหน่งและทิศทางที่ถูกต้อง ทั้งนี้ดีเอ็นเอ LBD-ER α จำนวน 1,035 คู่เบสสามารถแปลรหัสได้ 345 กรดอะมิโน จำนวนขนาดของโปรตีนได้ 38.68 กิโลดาลตัน และมีค่าการละลาย 61.9%

การทดสอบวิธีตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีโดยอาศัย LBD-ER α

วิธีตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีโดยอาศัย LBD-ER α มีหลักการดังแสดงใน รูปที่ 3 คือ ทำการตรึงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ในแต่ละหลุม 96 well plate แล้วบ่มด้วยสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ติดฉลากเรืองแสง หลังจากล้างสารส่วนเกินออก ทำการแย่งจับโดยใช้สารมาตรฐานเอสตราไดออลเพื่อทำกราฟมาตรฐาน หรือทำการแย่งจับโดยใช้สารทดสอบเพื่อวิเคราะห์เอสโตรเจนิกแอกติวิตีของสารทดสอบเปรียบเทียบกับกราฟมาตรฐาน

ในการศึกษานี้ได้ตรึงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ที่แยกบริสุทธิ์ได้ 1.23 ไมโครโมล ลงในแต่ละหลุมของ 96 well plate ใช้สารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ติดฉลากเรืองแสง (E2-FITC) ปริมาณ 100 นาโนโมล และใช้สารเอสตราไดออลมาตรฐานเป็นสารทดสอบประสิทธิภาพของวิธีที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ความเข้มข้น 10^{-15} - 10^1 โมลาร์ และวัดผลจากค่าจากสารเอสตราไดออลมาตรฐานติดฉลากเรืองแสงที่ถูกแย่งจับ ผลการศึกษาพบว่าวิธีที่พัฒนาขึ้นมีความจำเพาะต่อสารเอสตราไดออล เนื่องจากสารเอสตราไดออลมาตรฐานติดฉลากเรืองแสงและเอสตราไดออลมาตรฐานไม่สามารถจับกับโปรตีนซีรัมอัลบูมินที่ใช้เป็นตัวควบคุมเชิงลบอย่างแปรผันตามปริมาณที่ใช้ทดสอบ นอกจากนี้พบว่าวิธีที่พัฒนาขึ้นมีความไวในการตรวจวิเคราะห์สารเอสตราไดออลที่ 10^{-9} โมลาร์ (รูปที่ 4) สามารถตรวจวิเคราะห์ได้ง่าย และรวดเร็ว

การอภิปรายผล

แม้ว่าในโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ที่ผลิตจากเซลล์แบคทีเรียจะมีปริมาณสูง แต่โปรตีนดังกล่าวละลายน้ำได้ต่ำจึงได้ใช้วิธีการแยกบริสุทธิ์โปรตีนด้วยสารละลายที่มียูเรียเป็นองค์ประกอบตาม วิธีของ Singh และ Panda (Singh and Panda, 2005) ซึ่งทำให้โปรตีนมีการคืนโครงสร้างได้ต่ำลงและมีแอกติวิตีต่ำลงด้วย ดังนั้นหาก

สามารถผลิตโปรตีนที่มีแอกติวิตีที่สูงขึ้นได้ น่าจะทำให้วิธีนี้มีความไวในการตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีได้สูงขึ้น

การทดสอบประสิทธิภาพวิธีตรวจวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตี โดยตรงโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ที่แยกบริสุทธิ์ได้ลงในแต่ละช่องหลุม 96 well plate ใช้สารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ติดฉลากเรืองแสง (E2-FITC) ที่ทราบปริมาณ และใช้สารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ความเข้มข้น 10^{-15} - 10^1 โมลาร์ เป็นสารทดสอบ จากนั้นวัดผลจากค่าสารเอสตราไดออลมาตรฐานติดฉลากเรืองแสงที่ถูกแย่งจับกับ LBD-ER α ผลการศึกษาพบว่าวิธีที่พัฒนาขึ้นมีความจำเพาะต่อสารเอสตราไดออล เนื่องจากสาร เอสตราไดออลมาตรฐานติดฉลากเรืองแสงและเอสตราไดออลมาตรฐานไม่สามารถจับกับ โปรตีนซีรัมอัลบูมินที่ใช้เป็นตัวควบคุมเชิงลบอย่างแปรผันตามปริมาณที่ใช้ทดสอบ (Li et al., 2012) นอกจากนี้พบว่าวิธีที่พัฒนาขึ้นมีความไวในการตรวจวิเคราะห์สารเอสตราไดออลที่ 10^{-9} โมลาร์ ซึ่งวิธีที่พัฒนาขึ้นนี้มีความไวใกล้เคียงกับวิธีของ Kwon และคณะ (7.7×10^{-9} โมลาร์) แต่เนื่องจากวิธีที่ Kwon และคณะพัฒนาขึ้นเป็นการใช้เอสโตรเจนรีเซพเตอร์ทั้งโมเลกุลที่มีขนาดใหญ่ และการตรวจวัดใช้สารกัมมันตรังสี ทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน และมีอันตรายมากกว่า (Kwon et al., 2007)

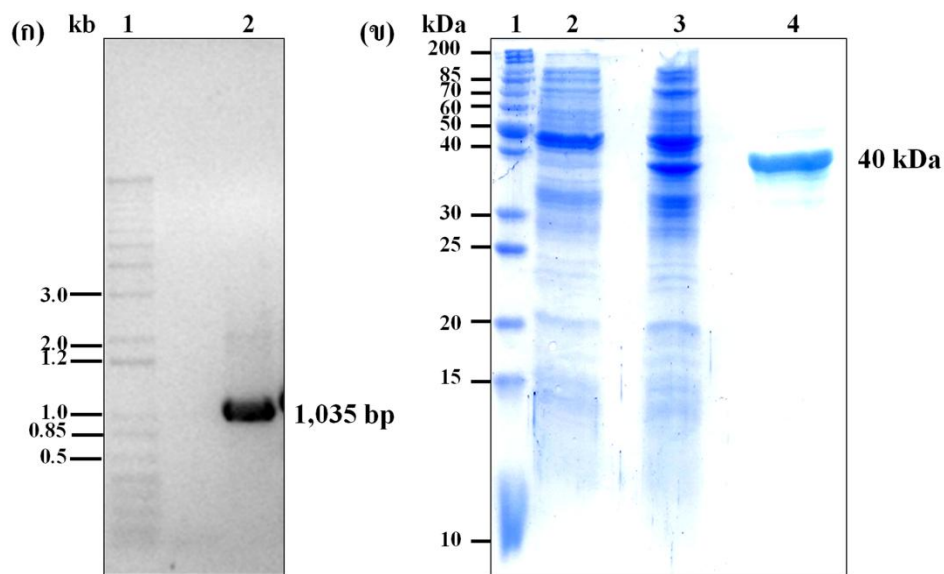
กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- Cherdshewasart, W., Panriansaen, R., and Picha, P. 2007. Pretreatment with phytoestrogen-rich plant decreases breast tumor incidence and exhibits lower profile of mammary ER α and ER β . *Maturitas* 58(2): 174-181.
- Cherdshewasart, W., Traisup, V., and Picha, P. 2008. Determination of the estrogenic activity of wild phytoestrogen-rich *Pueraria mirifica* by MCF-7 proliferation assay. *Journal of Reproduction and Development* 54(1): 63-67.
- Hartman, J., Strom, A., and Gustafsson, J.A.I. 2009. Estrogen receptor beta in breast cancer-diagnostic and therapeutic implications. *Steroids* 74(8): 635-641.
- Kwon, J.H., Katz, L.E., and Liljestrand, H.M. 2007. Modeling binding equilibrium in a competitive estrogen receptor binding assay. *Chemosphere* 69(7):1025-1031.
- Li, Z., Vuki, M., Wu, D., Liu, F., Zhong, W., Zhang, L., and Xu, D. 2012. A multiplexed screening method for agonists and antagonists of the estrogen receptor protein. *Analytical and Bioanalytical Chemistry* 403(5): 1373-1384.
- Rybak, M.E., Parker, D.L., and Pfeiffer, C.M. 2008. Determination of urinary phytoestrogens by HPLC-MS/MS: A comparison of atmospheric pressure chemical ionization (APCI) and electrospray ionization (ESI). *Journal of Chromatography B* 861(1): 145-150.
- Singh, S. M. and Panda, A. K. 2005. Solubilization and refolding of bacterial inclusion body proteins. *Journal of Bioscience and Bioengineering* 99(4): 303-310.

Xu, H., Luo, F., Zhang, J., Jia, P., Zhang, W., and Li, X. 2010. Development of a rapid screening and surveillance for estrogenic chemicals in environment based on recombinant yEGFP yeast cell. Toxicology in Vitro 24(4):1285-1291.

รูปที่ 1. ขนาดดีเอ็นเอและโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α โดย (ก) ดีเอ็นเอ LBD-ER α บนอะกาโรสเจลมีขนาด 1,035 คู่เบส และ (ข) การกระตุ้นการผลิตโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α ซึ่งช่องที่ 1 คือ โปรตีนเครื่องหมายโมเลกุลมาตรฐาน ช่องที่ 2 คือโปรตีน LBD-ER α ก่อนถูกกระตุ้นด้วย IPTG ช่องที่ 3 คือโปรตีน LBD-ER α หลังถูกกระตุ้นด้วย IPTG และช่องที่ 4 คือ โปรตีน LBD-ER- α ที่แยกบริสุทธิ์ได้

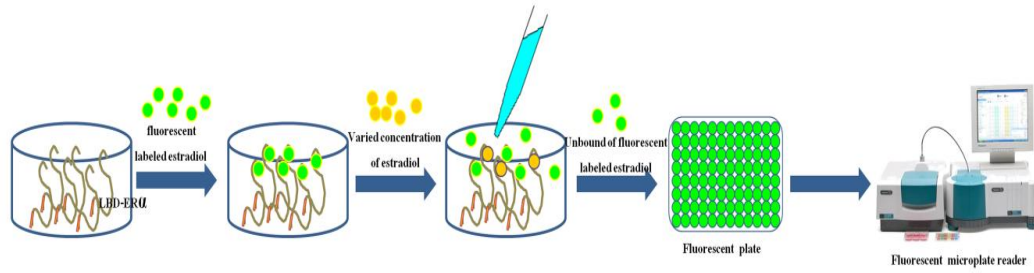
```

      pPP-30UA          Forward primer
----->
TG ATT CTC ATC GCT TCT aaa ggt ggg ata cga aaa gac cga aga gga
      K G G I R K D R R G
ggg aga atg ttg aaa cac aag cgc cag aga gat gat ggg gag ggc agg
G R M L K H K R Q R D D G E G R
ggt gaa gtg ggg tct gct gga gac atg aga gct gcc aac ctt tgg cca
G E V G S A G D M R A A N L W P
agc ccg ctc atg atc aaa cgc tct aag aag aac agc ctg gcc ttg tcc
S P L M I K R S K K N S L A L S
ctg acg gcc gac cag atg gtc agt gcc ttg ttg gat gct gag ccc ccc
L T A D Q M V S A L L D A E P P
ata ctc tat tcc gag tat gat cct acc aga ccc ttc agt gaa gct tcg
I L Y S E Y D P T R P F S E A S
atg atg ggc tta ctg acc aac ctg gca gac agg gag ctg gtt cac atg
M M G L L T N L A D R E L V H M
atc aac tgg gcg aag agg gtg cca ggc ttt gtg gat ttg acc ctc cat
I N W A K R V P G F V D L T L H
gat cag gtc cac ctt cta gaa tgt gcc tgg cta gag atc ctg atg att
D Q V H L L E C A W L E I L M I
ggt ctc gtc tgg cgc tcc atg gag cac cca gtg aag cta ctg ttt gct
G L V W R S M E H P V K L L F A
cct aac ttg ctc ttg gac agg aac cag gga aaa tgt gta gag ggc atg
P N L L L D R N Q G K C V E G M
gtg gag atc ttc gac atg ctg ctg gct aca tca tct cgg ttc cgc atg
V E I F D M L L A T S S R F R M
atg aat ctg cag gga gag gag ttt gtg tgc ctc aaa tct att att ttg
M N L Q G E E F V C L K S I I L
ctt aat tct gga gtg tac aca ttt ctg tcc agc acc ctg aag tct ctg
L N S G V Y T F L S S T L K S L
gaa gag aag gac cat atc cac cga gtc ctg gac aag atc aca gac act
E E K D H I H R V L D K I T D T
ttg atc cac ctg atg gcc aag gca ggc ctg acc ctg cag cag cag cac
L I H L M A K A G L T L Q Q Q H
cag cgg ctg gcc cag ctc ctc ctc atc ctc tcc cac atc agg cac atg
Q R L A Q L L L I L S H I R H M
agt aac aaa ggc atg gag cat ctg tac agc atg aag tgc aag aac gtg
S N K G M E H L Y S M K C K N V
gtg ccc ctc tat gac ctg ctg ctg gag atg ctg gac gcc cac cgc cta
V P L Y D L L L E M L D A H R L
cat gcg ccc act agc cgt gga ggg gca tcc gtg gag gag acg gac caa
H A P T S R G G A S V E E T D Q
agc cac ttg gcc act gcg ggc tct act tca tcg cat tcc ttg caa aag
S H L A T A G S T S S H S L Q K
      Reverse primer
-----<
tat tac atc acg ggg gag gca gag ggt ttc cct gcc aca gtc GAA GCG
Y Y I T G E A E G F P A T V
      pPP-30UA
-----
ATT GAG ATC TGA
      ***
      stop

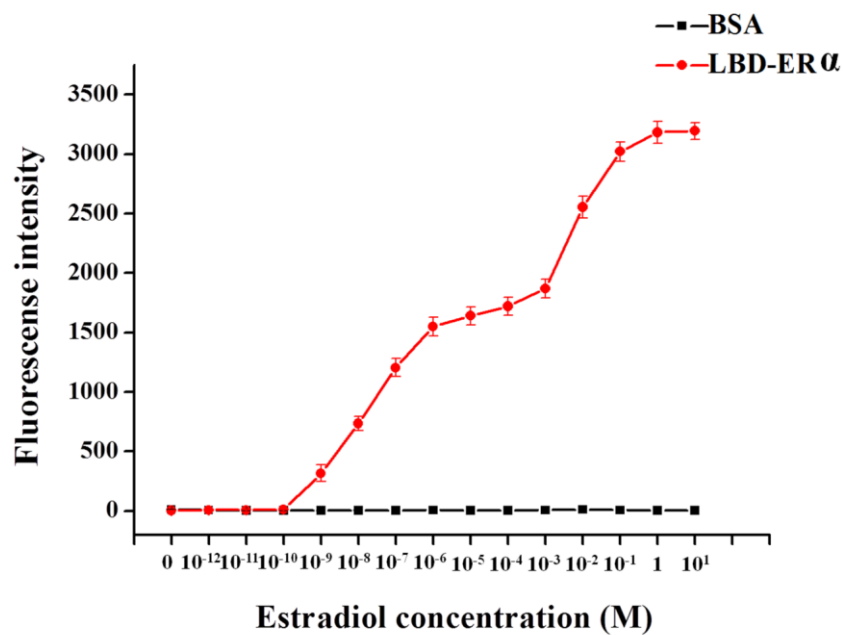
```

รูปที่ 2. ลำดับเบสและกรดอะมิโนของโปรตีนรีคอมบิแนนท์ LBD-ER α โดยบริเวณเส้นประคือลำดับเบสและกรดอะมิโนที่อยู่บนพลาสมิดพาหะ pPP-30 UA

รูปที่ 3. หลักการของวิธีวิเคราะห์สารที่มีเอสโตรเจนิกแอกติวิตีที่พัฒนาขึ้น

รูปที่ 4. การตรวจวัดสารเอสตราไดออลมาตรฐานที่ความเข้มข้น 10^{-15} - 10^1 โมลาร์ด้วยวิธีวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งใช้โปรตีนซีรัมอัลบูมินเป็นตัวควบคุมเชิงลบ